Horváth Péter

Pingpong, ulti, barátok

- kivezetés a szépirodalomból -
VI. rész

Lecsapás, Á-dúrban

Zsombor hórihorgas, vékonydongájú motoros rocker – ha éppen hirtelen kedvében lemotorozik párszáz kilométert, mielőtt beállítana a kultúrba pingpongozni. Máskor trikóban, sportgatyában, ócska szandálban jön, vagy farmerban, edzőcipőben, hóna alatt bőrtokba bújtatott gitárral érkezik. Laza stílusban „pinyózik", látszólag oda se figyelve, de csuklóból indított fonák lecsapásait soha nem tudom kivédeni. Néha kéthetes borosta veri a képét, máskor rózsaszínre borotválva, vasalt ingben bukkan fel. Úgy váltogatja az imidzseit, mintha maga se tudná, voltaképpen kicsoda ő. Magasan képzett, többdiplomás építész, gondos családapa, elkötelezett blues-gitáros, vagy szakadt hobó a hatvanas évekből. Pedig onnan nem jöhet, még nincs ötven éves.

Magyardombegyháza az első olyan falu, ami csődbe ment Magyarországon. Tíz éve, vagy hogy. Na, nagyapám onnan pattintotta le az egész családot. Rettentően szegény zsellérfalu volt mindig. Voltam ott gyerekkoromban, halványan emlékszem rá, még lejártunk, mert a családnak egy része ott maradt. Bokorfalú, ilyen telepített magfalu, körötte csak búza. Nincs erdő, rekettyés, netán folyó, mint itt. Most is rettentő szar helyek ezek, akkor meg, a múlt század elején, azt hiszem, pláne nagy volt a szegénység arrafelé, Békés megye szélén. A lényeg, hogy a múlt század tízes éveiben a fél falu kitántorgott Amerikába. Chicagóba mentek, kubikusnak, vasutat építeni. És nem jött haza közülük senki – csak az ükapám.

Ezt a történetet hallgattam sokszor a családban, hogy onnantól kezdve, hogy ükapám hazajött – vettek két tehenet, földet –, iszonyú gazdagok lettek, mármint a helyi viszonyokhoz képest. Mindenesetre kitaníttatták nagyapámat, ő kőműves lett, a testvére tanár. Ötvenhatban aztán ott valami komoly dolog történt. Annyit tudok, hogy ez a nagyapám megvédte a téeszt. Fegyverrel. Vadász volt. Fogta a puskáját, nem engedte, hogy a téeszt szétlopják. Valami ilyesmi sztori volt. Homályos az ügy, de nagyapám onnantól kezdve komolyan célkeresztbe

került – nyilván látta, hogy ott már vége az ő karrierjének –, gyűlölték a falubeliek. Egy szép napon fogta az öccsét, a feleségét meg a gyerekeket – már volt neki három, köztük apám –, és az egész családdal ideköltözött, Szegedre. Társasházakat kezdett itt építeni a hetvenes évek elején, amikor szinte ingyen osztották a panelt. De a jobb emberek – módosabbak vagy kik – téglaházba vágytak. Így aztán nagyapám iszonyú gazdag lett, megint csak az akkori viszonyokhoz képest, de tényleg gazdag. Emlékszem, két nyugati kocsi volt Szegeden, az egyik az övé, a másik a megyei párttitkáré. Nagy életet élt, olyan ember, aki faluról jött, ugye, utána a város óriási, hatalmas – és ő tökéletesen fölszabadult, vagy inkább elszabadult benne. Mindenki a barátja, negyven taxi kibérelve, bulizunk, mindenki ismer... Valami olyan azért volt a sztoriban, hogy hetente raportra kellett járnia a rendőrkapitányságra, ahol néha elverték. Hogy miért? Itt homályosak a családi információk. Na, mindegy, lényeg, hogy innen indult az egész. Bejöttek Szegedre, akkor már megvolt a nagyapám technikusi végzettsége, ami akkoriban komoly dolog volt. Abban a társasházban laktunk, amit a családnak fölépített Fölsővároson, a Rózsa utcában. Másik gyerekeinek is épített egyet-egyet. Miért ne? Nagyon élt, mondom. Mint egy dzsentri. Hadd szóljon! Nagyanyám elég sokat tűrt mellette. Az öregnek rettentő sok pénze lett, szórta. Politikailag meg... arról itt kussoltak, nem nagyon volt erről beszélgetés, de erősen jobbos beállítottságú volt. A testvére, a tanár, a Juhász Gyula Gyakorló Iskolának lett az igazgatója, harminc évre. Övé volt a tanárképző, ő csinálta meg a gyakorló általános iskolák tanmenetét, hatvanévesen ő vezette be itt a művészeti kettős képzést, amit aztán az egész országban átvettek. Nagy kaliberű fószer volt.

Zsombor késő délután érkezett a beszélgetésre, egész nap az „új projektjén" dolgozott. Három pohár vizet is megiszik, mielőtt folytatnánk.

Apám már tizenévesen elszökött otthonról, még Dombegyházáról. Sopronból akart disszidálni, de nagyapám hatalmas pofonok után visszahozta. Itt élt aztán ő is, Szegeden, a családnak épített társasházban. Az volt a bázis. Ott nőttem föl. Vagy inkább a környéken. A fölsővárosi utcákon, lehet mondani. Apám sofőr volt, amikor születtem. Nagyon szép ember. Belmondóra hasonlít. De link volt. Nagyon link. A DÉLÉP-nél vezette a nagy IFA teherautókat. Aztán – ez is egy családi alapsztori nálunk – egyszer arra jött haza, hogy anyám az ágy alatt keresget valamit. Mit csinálsz, kérdezte apám. Az elgurult maradék aprópénzt

keresem, hogy tudjak tejet venni a gyereknek, mondta neki anyám. Na, erre apám elment, eltűnt, nem jött haza három napig. Amikor aztán megjelent, lerakott valami brutális mennyiségű pénzt. Elkezdett vasat lopni a Déléptől. Meg minden mást. És beleállt ebbe a gebin nevű témába. Ez fontos lépése volt, sokszor elmondta. Onnantól kezdve nem ezt a sztenderd életet élte, hogy lerakom a melót négykor, aztán bebaszok, és majd hajnaltól megint elkezdek dolgozni. Onnantól kezdve megszűnt ez a proletárosdi. Attól fogva csak este nyolc-kilenkor jött haza, ha hazajött. Akkor iratkozott be a gimibe, hogy esti iskolán vagy levelezőn leérettségizzen, mert a tanár nagybátyja baszogatta, hogy Bandikám, te erre is képes vagy, ha megembereled magad. Na, elvégezte, leérettségizett, ráadásul a Ságváriban, ami már akkor is a legerősebb suli volt Szegeden, de lerakta, úgy, hogy matekból színötös lett, pedig mellette tizenórákat melózott. Utána tehertaxi, az már maszekkorszak, pénztenger. Nyaranta én is elmentem vele a haverommal, mi voltunk a culágerek, rakodtunk, cipeltük a cuccot az emeletekre. Apám komoly pénzeket kapott az ilyen fuvarokért, nekünk is lökött valamit. Nesztek, örüljetek. Örültünk is. Simson-túrákra mentünk a haverommal. Már októberben kezdtük a túrát tervezni. Na, apám aztán létrehozott egy taxitársaságot, utána nyitott egy autószalont, az még most is az övé. Nagy ház, nagy rendszer, mindenből nagy. Tata közben megöregedett, eltűnt a pénze nullára, fölélte, elitta. Utolsó éveiben már nem nagyon foglalkozott semmivel. Ez a férfiág.

Rágyújt, hosszan fújja ki a füstöt.

A női ág... Csongrádi putri. A legalja. Na, nem a legalja, de mindegy. Anyám apja magyar, nagyanyám echte cigány. Életem legszebb korszaka, amikor velük voltam. Pedig egyetlenegy ház omlott össze a soron, az övék. Na, mindegy. Anyám onnan jött, ápolónő, csodálatos szép asszony. Elképesztően gyönyörű nő. Térdig érő fekete haj... Más nem mutatta a vérét. Még most, idősen is szép. Ő volt a kedvenc, az utolsónak született gyerek. Nagyanyámék – az a típus, ha csak egy tyúk van, az akkor is megdöglik, és kaja van; az utolsó fillérig minden... Csak az unokák, a gyerekek... – Pedig olyan szegények voltak, hogy az első gyereket örökbe kellett adniuk. A Sanyit. Négy gyerek volt, két fiú, két lány. Anyám a legkisebb. A bátyja talán lakatos lett... A nővére hamar elköltözött Pestre, konyhafőnök lett egy iskolában. Ez érdekes ág, ez a pesti, mert azon az ágon aztán minden gyerekből művész lett. Az unokatestvéreim grafikusok, festők... A két nagybátyám

Csongrádon maradt, de végül a nagynéném és anyám is visszaköltöztek Csongrádra. Nem az összedőlt putriba, saját házuk van.

Tizenöt éves voltam, amikor anyámék elváltak.

Elgyűri a cigarettát.

Van egy iszonyú gazdag apai vonalam, és a másik, anyám családjának mélyszegénysége. A válásuk brutális volt. Apám beújított egy fiatal macát. Anyám pengével ment neki. Mármint apámnak. Gyerekszemmel nézve iszonyatosan csúnya volt a dolog. Persze, minden válás ronda, de anyu akkor bekerült az idegklinikára. Egy évig kezelték. Két szép ember... Esztétikával foglalkozom, értek hozzá. Még most is szépek. Én nem vagyok szép, de ők...! Anyám elkényeztetett utolsó gyerek, minden létező dolgot megadtak neki azért, hogy tanuljon, az utolsó fillérjeiket ráköltötték, a nővére is támogatta, tolták, ő a szép, neki kell... És akkor hozzámegy egy link Belmondóhoz, aki iszonyatosan meggazdagodik mellette, miközben az erősen jobbos nagyapai háttér anyámat finoman szólva nem fogadja be. Hosszú évekig tartó, kőkemény játék volt ez. Pedig anyám ez a „mindent megcsinálok, minden a gyerek" típus. Öcsém asztmás volt, őt aztán különösen... Anyám nagyon beleállt ebbe a dologba. Dolgozok, rend van a házban, nagyon-nagyon rend van, minden ilyen... kurva tiszta... Hát végül nyert, el lett fogadva. És akkor jön az új nő, Kiszomborról, akinek egyetlenegy esélye van, hogy Szegeden megkapaszkodjon: megfogni a palit. És akkor már apám azért elég gazdag volt. Egy sansza volt a nőnek. Bejön ide, Szegedre...

Rágyújt megint. Én is vele tartok.

Szegedről azt kell tudni, hogy itt nincs szegedi. Azt mondják, az az igazi város, ahol legalább három generáció lakik. Szegeden ilyen nincs. Olyan polgármestere, de még alpolgármestere se volt a városnak, aki szegedi lett volna. Szegedi születésű sem volt még, nemhogy többgenerációs család leszármazottja. Iszonyú nagy gyűjtőhely Szeged. Itt mindenki gyüttment. Aki Szegeden született, az általában nem Szegeden él, hanem Tápén, Algyőn, Dorozsmán, Szőregen... Itt nincs olyan, mint például Pécsett, hogy a polgármester összegyűjt ezerötszáz olyan embert, akinek a családja négy generáció óta a városban él... Pedig az fontos, hogy mondjuk a nagyapád itt volt ügyész, a nagybátyád állomásfőnök, ez a ti városotok... Na most itt ilyen nincsen. Ha itt valaki elkezd magáról mesélni, úgy kezdi, jött apám valahonnan a

halálfaszáról... De ez fontos, mert ettől pezseg ez a város, ez a sokféleség viszi előre. Legjobb korszaka a délszláv háború alatt volt. Itt élt akkor húszezer szerb meg horvát, csirkefogók és menekültek... Nem hagyhatták el Szeged területét. Iszonyú komoly korszaka volt ez a városnak. Nyitott világ... Na, idejött, ebbe a nyitott világba az a kiszombori nő, és kiűzte anyámat. Na, onnantól fogva én aztán...

Hadd szóljon!

Köröttünk verebek csivognak, galambok burukkolnak, rigók fütyörésznek, valahol egy fakopáncs kopog. Szép, nagy birtok a mienk. Apósom vásárolta össze, darabonként, ahogy felfelé ívelt a karrierje, szép házat építtetett a régi aprócska nyári lakkal szemben, ácsoltatott egy finom kis szaletlit is, talán hogy elégedetten borozgasson majd itt, családi körben, a kutyáival, vén korára. Nem élhette meg. Az összeszerzett, keményen összedolgozott milliárdja egy hét alatt tűnt el. Alig két évvel élte túl a váratlan veszteséget. Most mi ülünk a szaletliben. Körbevesz minket egy másik élet maradéka...

Általános iskolába ide jártam, a házunktól két sarokra, a gedóiba. Éjjel-nappal futball, semmilyen kötöttség... Gyakorlatilag úgy nőttem fel, hogy odamentem, ahova akartam, azt csináltam, amit akartam. Fölsőváros, épülnek a panelek, Retek utca, tízmillió gyerek... Semmilyen emlékem nincs arról, hogy valaha is tanultam volna otthon. Azt se tudom, hogy volt-e íróasztalom. A szobáról rémlik valami, ketten aludtunk ott az öcsémmel... Otthon megbíztak bennem, az iskolában kibaszott jó eredményeim voltak. Olyan osztályba kerültem, amelyikből, ha jól tudom, csak háromnak nem lett diplomája, pedig nem egy erős suli a gedói. Volt valami átszervezés az iskolában, összevontak két osztályt, újra szétosztották, nem tudom pontosan, a lényeg, hogy a mi osztályunk kapott két új tanárt. Egy magyartanár osztályfőnöknőt meg egy töritanárt. Ezek egyébként dugtak. De nem is ez a lényeg, hanem miután végigvittek minket ötödiktől nyolcig, utána mindketten abbahagyták a tanítást. Nagyon erős osztály volt. Hewlett Packard igazgató, hús-konszern-elnök, országos rendőrkapitány-helyettes, gimnáziumigazgató... Hadd ne soroljam, mi mindenek lettek az osztálytársaim. Pedig egy béna, városszéli iskoláról beszélek. Az osztályban egyedül én nem voltam kitűnő. Rajztagozat volt, szerettem rajzolni, az ment is. De mindenki ötös volt rajzból, csak én nem. Soha a büdös életben egyetlenegy rajzomat nem küldték el versenyre. Utána tizenöt évre tudtam meg, hogy a rajztanár, Lázár, később évekig az én mappába gyűjtött rajzaimról tanított a suliban. De nekem nem lehetett

ötöst adni, mert akkor elbízom magam. Mégis azt kell mondjam, így, utólag, hogy nagyon jó tanáraim voltak. Ebből a szempontból. Pontosan tudták, hogy nekem nem az az „adunk ötöst, és akkor jól van" megoldás használ. Négyes vagy, amikor mindenki ötös. Vagy hármast kapsz. Később megnyertem az országos Arany Dániel Matematikaversenyt, de a gimiben is hármast kaptam matematikából. A családdal nem nagyon foglalkoztam. Sőt. Odaálltam a nagyapám elé, hogy márpedig az ember a majomtól van. Nagy református volt az öreg, a gondolkodása meg majdhogynem náci. Engem is ebbe az irányba nyomkodtak. Nagyapám is, apám is. Mindent elolvastam erről, hogy bármikor le tudjam alázni őket a saját terepükön. De erre nem került sor, mert akkor jött a válás, a szakadás. Amit nem lehet tőlük elvenni, se nagyapámtól se apámtól, az az iszonyatos munkabírás. Ezt megkaptam tőlük. Megtanultam. Elképesztően bele tudtak állni mindenbe. Hatalmas életkedv. Brutálisan nagy szív. A világ a tied. Tízezer haver. Igyunk három napig! Pénz nem számít, vigyék! Hadd szóljon!

Ebbe nagyon hamar beleütköztem. Meg a másik oldalról is. Nagybátyám, az iskolaigazgató: öltöny, nyakkendő... Ott minden gyerek orvos lett, kötelezően, mert, ha nem, akkor kinyomta volna a belüket... Harmincévesen ott még pofonok csattantak. Mindenki sebész lett Svájcban. Én nagyon kilógtam a sorból. Tizenöt éves koromtól már nagyon beleálltam a történetekbe... ellenük. Se ez, se az. Csak a kommunista ellenesség. Na, azt vittem. Sógor-koma-jóbarátság... Ezt gyűlöltem. Ahogy apám is, nagyapám is. Ez volt a közös pont. A gulyáskommunizmus ellen. Közben mindkettő lefölözte a hasznát.

A családnak volt pénze, nekem nem nagyon. Apám nekem nem-igen adott. Anyámnak igen. Rá sokat költött. Együtt járták be egész Nyugat-Európát. Ketten. Ők egymásnak voltak teremtve. Nekem volt egy rongyosra hordott Adidas pólóm... Semmi. A motoromat – egy S 51-est – az anyai nagyanyám vette nekem, pedig neki az embertelen nagy pénz volt.

Apám azt akarta, menjek a Ságvári gimibe, aztán legyek legalább fogorvos... De az általánosban annyira sikerült elvenni a kedvemet a tanulástól azzal, hogy a tanárok kenyéren és vízen tartottak, hogy én akkor csak a Vedresbe. Mert rajzolni azért még szerettem. A Vedres akkor még gagyi iskola volt, mindegy, odakerültem. Utáltam aztán. Három kivételével szar tanárok, mind gyűlöltek, kivéve azt a hármat. Miattuk tanultam tovább. Az osztályfőnökünk varjúevő putricigányból

lett matektanár, a Farkas. A kommunizmus emelte ki a Nyírség legaljáról... Föld alatt laktunk, mondta. Úgy is nézett ki. Görbe hátú, minden-bajom-van... Közben zseniális sakkozó. Na, ő nem engedett elveszni. Tőle mindig ötöst kaptam. Ő küldött az Arany Dániel matekversenyre. Az osztály gyilkolta ezt a komát, mert ez őszinte volt. Elmesélte, hogy olyan szegény volt, hogy krumpli volt náluk az ünnepi ebéd, varjúfészkeket fosztogattak... Na, el tudod képzelni, egy fiúosztály, csak három lány volt benne, na, ezek aztán: ami belefér, ellene, hadd szóljon! A másik fasza tanár a gyakorlatból jött tanítani, statikus volt – később adtam is neki munkát, sokat –, hatalmas tudású, régi vágású szaki, egyetemet végzett, ő volt a mechanikatanár. A harmadik a töritanár, akit ötvenhat miatt tettek le Pestről Szegedre. Ez kussolt a suliban, senkinek nem adott egyest. Na, ez a három tanár volt, aki ért valamit. A többi katasztrófa. De ez a három nem engedett el. Neked tovább kell tanulni! Én el se tudtam képzelni, mert a többi tanár azért gyilkolt... De a három másik miatt muszáj volt aláírni a fölvételi papírt, pedig eszem ágában sem volt tovább menni. Gyakorlatilag egyedül éltem otthon az öcsémmel. Apámék akkor már elváltak, anyám egy évig a klinikán, utána elköltözött, tízszer akart öngyilkos lenni... Durva volt a helyzet. Öcsém még kicsi volt, otthon minden rám volt tolva, apám se jött haza... Amit leraktam, az úgy ottmaradt. Nem volt senki, aki elpakoljon... Én meg... az utca, a dzsungel. Ebben otthonos voltam. Olyan emlékeim vannak, hogy mindig éhes vagyok. Ötven-száz haver, mindnek haza kell menni időre, csak nekem nem. Nagyanyámék gyakorlatilag kiközösítették apámat az új nővel együtt.

Gáz volt otthon lenni.

Hallgatom ezt a hórihorgas, hadari beszédű, sötét képű barátomat, akiről a fizimiskája láttán mindig azt hittem, délvidéki magyar lehet, erős szerb beütéssel. Hát nem az. A „beütés" máshonnan jön. Lassan esteledik köröttünk, a laptopom monitorja kékesen világít: veszi az esteledő birtok madárzsivaját, Zsombor hangját – és az én hallgatásomat. Nem szólok közbe, nem hozakodom elő az én gyerekkorom történeteivel, csak figyelek, közben aggódom kicsit, ki tudom-e majd bogarászni a készülő hangfelvételről a sodró lendületű, elharapott végű szavakkal teli mondatfolyamból a lényeget, ami mindig több a szövegnél – amit egyesekre és nullákra kódolva rögzít a gép.

Na, beadtam a papírt a Műegyetemre. Oda nem vettek fel, csak az Ybl-re. A Műegyetemen nem lehetett volna soha elég pontom a felvételhez, a nagyapám miatt. Meg hát... A gimiben egyetlenegy nem-

kisztag volt, az én voltam. Pedig nyolcadikban még én voltam az úttörőcsapat titkára. De jött a fordulat. Aláírtam egy papírt, sőt, apám aláírását is odahamisítottam, hogy én nem kívánok belépni a KISZ-be. Na, mikor odakeveredtem, hogy fölvételire kell menni, a gimiben nagy rohangászás kezdődött. Már be volt zárva a suli, de akkor ez a három tanár, akikről beszéltem, ezek úgy utólag beléptettek a KISZ-be. De ez kevés lett. A műegyetemi felvételin elbeszélgettek velem, nézegették a papíromat, sajnálják, mondták, de ez egy ponttal kevesebb. Pár év múlva aztán megnézhettem azt a papírt, rajta volt piros filccel, hogy *NEM*. A Műegyetem, a Bölcsészkar, a JATE, ezek még nyolcvanhatban is zárva voltak az olyanok előtt, akinek a felmenői ötvenhatban... De ez nagyon nagy szerencse volt az életemben. Mert az Ybl nagyon komoly iskola volt. Százhatvanat vettek fel, és végeztünk huszonegyen. Brutálisan kemény volt. Olyan tanárok, akik fogták magukat, és lesöpörtek a Műegyetemről meg mindenhonnan. Elképesztően erős tanári kar. A világ egyik legjobb iskolája. Egy jobb van – a szakmában maradók statisztikai szempontjából –, a cambirdge-i politikusképző. Az kilencvenhétszázalékos. Aki ott végez, az a politikusi szakmában is marad. A második az Ybl, ott százból kilencvenhárman maradnak abban, amit tanultak. Az Yblből nem is tudok gyenge tanárt említeni. A teljesíthetetlenség határáig magas követelményszint. Olyan leterhelés, amitől vért hugyozol. Tizenhét vizsga egy félévben. Matematikából olyan tanár vizsgáztatott, aki világszinten a matematikaversenyek példatárát állította össze, és nekünk dobálta be tesztre, nyilván senki nem tudta őket megoldani... Ott a kettes már olyan jó jegy volt, hogy eszméletlen. Kollégiumban laktam, a Mária utcában, egy hajdani kupleráj házában, a Rákóczi tértől párszáz méterre. Kemény környék. Fölkerültem Pestre, öt fillér a zsebemben, akkor még működött ez a kajajegy rendszer az egyetemeken, így tudtam elvégezni az Yblt. Gyerektartásért könyörögni apámnak, folyamatos botrányhegyek, tényleg, öt pennym nem volt. A haverok hoztak kaját... De Budapest berántott. Ott elkezdtem komolyabban politizálni, Fidesz vonalon. Kisrabló étterem, Orbánék, Dajcsék... Mentek a brutális tüntetések, a suliból ki lettem rúgva, mert nyolcvannyolc március tizenötödikén a Lánchídon elvették a személyimet. A tanszék valahogy megmentett, belekerültem a tanszékek háborújába, visszahoztak valahogy, mert jó voltam, építészetből akkor kaptam ötöst, amikor mindenki a kettesért könyörgött, én valamiért így kiemelve, pedig mindenki erős volt, aki ott végzett, nem volt köztük egy se gyönge. Még, aki kihullott, az is erős

volt. Aki kibírt egy évet ott, annak csak a lelkéből hiányzott valami, nem bírta a terhelést. Na, mindegy.

Az egy ilyen időszak volt, nagyon nagy összevisszaság...

És akkor elhatároztam, hogy pénz kell.

Először melózni kezdtem, csirkéket pakoltam, de aztán... Aztán elkezdtem nagyban valutázni. Keményen belementem. Fölhasználtam azt a kapcsolatrendszert, amit Szegedről... A szegedi cigánymaffia meg a pesti arabmaffia közt én közvetítettem. Bőven átléptem... ilyen kereteket. Szegeden kishatárátlépővel... Benne voltam ebben a seft-dologban. Hoztam Jugóból lemezeket például. Mert ott minden volt. Fasza rock-lemezek, a legújabbak. Lemezért meg úgy tudtál kimenni, hogy váltottál márkát. Ott jöttem rá, hogy tíz-húsz forint differencia van a márka szegedi és pesti árfolyama közt. Szegeden nagyon sok alvilági barátom volt, mélyen alvilági, kurvákat futtatós... Brutálisan lent. Elég széles spektrumú ismeretségem volt, hát ismertem az egész Retek utcát, annak minden mocskával együtt. Mai napig tudok mozogni ezekben... az elég komoly... sztorikban. Lefelé nagyon. Fönt elbizonytalanodom egy szint fölött, ha van ilyen egyáltalán. Na, mindegy. Nem volt gond, hogy odamenjek a Keletiben az arabokhoz, és üzleteljek. Érdekes, hogy velük lehetett is. A szegediek basztak át kőkeményen, nem az arabok. Fürödtem én pénzben, nagy asztalon... Úgy döntöttem, elég volt a csóróságból. Volt egy nyár, amikor egy kiló krumpliért kellett kuncsorogni... Na, mondom, jó, akkor ez így most már nem. És akkor, mint egy sportoló, tudod, mint egy jobbszélső: nem nézünk jobbra, hanem futunk. Rátettem három hónapot. Tíz év alatt el is évült... Ölni mondjuk nem öltem, a lelki-ismeretem tiszta, de nyilván megteremtettem azt a hátteret, hogy aztán lehessen ebből... Úgy jöttem haza a főiskoláról, hogy vettem egy hófehér Mercit. Pedig amikor bekerültem, akkor egy farmerkabát, vagy egy akármilyen kabát olyan mennyország volt, mint tíz helikopter.

A nagy fővilágosító (így hívtam magamban a nemlétező Istent pár évtizeddel ezelőtt) egyre lejjebb csavarja az égi potmétereket. Zsombor arca, alakja, lassan belevész a háttér sötétlő zöldjébe. Csak a szeme fehérje villan elő.

Végzés után két helyre mehettem volna gyakorlatra, mert önállóan nem dolgozhatsz. Elvégzel egy ilyen sulit, és akkor három év gyakorlat van valami cégnél. Ma ez már kilenc év. Kilenc évig nem dolgozhatsz önállóan, nem tervezhetsz. Na, mindegy. Mehettem volna a Makovecz irodába, ami nagy dolog volt, mindenki oda akart kerülni a Műegyetemről is, és mehettem a DÉLTERV-hez. Odamentem. De

kirobbant a kilencvenes évek, minden cég becsődölt, bedőlt a DÉLTERV is. Makovecz megint hívott, de akkorra már elegem lett. Nyitottam egy éjjelnappali élelmiszerboltot. Ott apámmal még egyszer megpróbáltam kapcsolatot teremteni, bevettem az üzletbe. A bolt brutális forgalmat csinált. Két nap alatt elment a teljes árukészlet. Elképesztő forgási sebessége volt. Apám elvitte a teljes hasznot, abból lett meg az autószalonja. Én meg megint szegény lettem. Elmentem taxizni a fehér Mercimmel. Taxiztam nyolc hónapot, azt nagyon szerettem, az nekem való volt. Csak éjszaka. Bele a kilencvenes évek elejei mélyvízbe. Szeged akkor nagyon-nagyon-nagyon élt. Kurva jó időszak volt. Sok pénzem lett megint. Lehoztam magammal egy csajt Pestről, meg lehoztam néhány havert is innen-onnan. Én ilyen Szegedre-hozós pali vagyok. Albérletben laktam, étterembe jártam...

Hadd szóljon!

Ahogy a fővilágosító bekapcsolta a csontsovány holdat is (Bari Karcsi írta így: „Ablakomba csontsovány holdat állítottál...") elültek köröttünk a madarak, tücskök kezdték húzni a százezer éves melódiájukat, mintegy jelezve, milyen messzi időből jönnek – ahogyan mi is. A sötétbe vesző, fekete kerítéseken túl évezredek forognak, bennük ismeretlen rokonok milliárdjainak felidézhetetlen emléke, megszámlálhatatlan történetekkel, miközben Zsombor barátom feltartóztathatatlanul mondja a magáét, egyik szava hívja a másikat, a szavak kergetik egymást, lassan fordul fölöttük a csillag verte ég.

A taxi után már házakat terveztem. Honnan kaptam igazolást? Intéztem. Nem jelentett problémát, hogy itthon bármit elintézzek. Első önálló munkám egy kis lakás tervezése volt, a pasas nem fizetett ki. A második már egy nagy rancs. Tízszer nagyobb, mint ez a tietek. Benne nagyon komoly ház, még mai viszonylatban is hatalmas. Hétszáz négyzetméter. Most már másképpen csinálnám meg, de bele mertem vágni, és meglett. Nagyon jóban vagyok a tulajokkal azóta is. Nem is tudom, hányat terveztem már nekik. Talán ötöt. Vagy hatot. Na, a rancs után jöttek a megrendelések. Iszonyatosan sokat dolgoztam. Néha ingyen is. Mert a mi szakmánkban kell a referencia. Mindent elvállaltam. Ebben segített a Sanyi haverom... Napi tizenkét órákat rajzoltam, nem volt gond. A taxinál volt egy brutális nagy linkelés, ott megcsalt a Pestről hozott csajom az ügyvezetővel. Akkor elhatároztam, hogy két hónapon belül ügyvezető leszek. És elküldtem a Katit a halál faszára. Nagy könyörgés lett, még anyámmal is jóba lett az a Kati, pedig anyámmal aztán kurva nehéz, anyám mindenkit kiirt mellőlem, neki nem lesz menye...

Na, mindegy.

Szóval elhatároztam, hogy ügyvezető leszek. Összeálltam egy társas vállalkozásba a Debrecenről hozott haverommal. Béreltünk egy irodát, és elkezdtünk rajzolni. Én nagyon tudtam rajzolni, ő inkább a papírmunkában volt jó, intézte a cég szarait, számlákat írt, ilyesmi. És nagyon komoly kapcsolatteremtő képessége volt. Messziről jött Szegedre, és ezek az emberek nyitottak. Mindenkivel összejött. Én tudok hetven nevet, ő tudott hétszázat. Húzta be a melókat hegyekbe, önkormányzat, ő ott volt állásban... Éjjel-nappal nyomtuk.

A köröttünk gomolygó sötétben ott forognak valahol a nyolcvanas, kilencvenes évek is. Bennük a huszonéves Zsombor, és valahol én is ott vagyok, lassan negyven évesen, kergetjük az időt, és benne magunkat: kik vagyunk, honnan jövünk, hová megyünk?

Utána csináltuk a Bendegúzt. Regős Bendegúz. Nem ismerted? Szabadidő klub. Pesten ez már ment, hatalmas élet volt Pesten. Mi a halál faszán, Szatymaz és Tápé közt, Baktóban csináltuk a klubot, Szegedtől hat kilométerre, ahová minden nap el tudtál zarándokolni, hogy jó zenét hallgass. Nagyon-nagyon sikeres volt. Kétezren voltak egy koncerten. Mellette ment tovább a tervezés. Három-négy év, amiből kettő úgy telt el, hogy nem láttam a napot. Ezt így értsd. Amikor följött a nap, én lefeküdtem. Iszonyatos mennyiségű pia, napi két liter Jim Bim. Szerveztem a Bendegúzt, mellette vittük az irodát, ment a tervezés. Egy nagy klubot képzelj el! Ha a korosztályomból bármelyik szegedinél rákérdezel, a Bendegúz kulthely volt, heti öt koncert, mindenki jött, a teljes magyar paletta. Nagy kaotika. Nem tudok már belőle, csak ilyen foltokat. Fantasztikus dizájn... Nem csak ketten vittük a debreceni haverommal, egy egész csapat összejött, rettentő tehetséges emberek. Lóczi Tibi... Tudnám sorolni. Utána ő lett Szegednek a kultúrattaséja. Nagyon komoly leosztás volt. Mellette ment a politika. Kőkeményen fideszeztem akkor. Huszonhárman nyertük meg a választást. Huszonhárom Fidesz-tag volt Szegeden. Azóta se volt a városnak fideszes polgármestere. A választási győzelmet a Bendegúzban ünnepeltük meg. Na, ott már hirtelen lettek ötszázan. Akkor kezdődött nekem a politikából való kihátrálásom. Mert megnyertük, beharcoltuk... Ez nagy meló ám! A Fidesznek akkor... – az a Fidesz nem ez a Fidesz – semmi pénze nem volt. És a pénz még hagyján. De nem volt háttere. Nem volt mögötte Szegeden – egyetemi város – egyetlen olyan fószer se, aki nem párttag, de segít, mondja az észt. Egyetemi tanárok... senki. Egy

nihil. Egy ilyen vákuumban létezett a jobboldal. Mindenki baloldali volt. Az MSZP-nek ötszáz tagja meg tizenötezer pártoló tagja volt. Mi meg voltunk huszonhárman. Elképesztő gagyi emberek is voltak ebben a huszonháromban. De volt egy nagyon erős akarat, meg hát az a fajta elkötelezettség... Elvi szinten ment minden. Idealista, ez a jó szó. Tehát a semmire ugrottál. A lehetetlenre. És valami szél odafújt bennünket.

Mintha a mindenségnek becézett hóbelevanc értené a magyart (és hagyná magát irányítani), langyos fuvallat érkezik a gonddal telepített kiserdőnk felől, a déli szél végigfésüli az immár láthatatlan fákat, nem tudni, mit súgnak a szomszéd diófa összekócolódó levelei. Aztán a szellő elül.

Megnyertük a választást, mindenki képviselő lett, mind a huszonhárom, és Szegeden van nyolcvan státusz. Olyanok, mint a SZETÁV-igazgató. Szegedi Távhőszolgáltató. Ilyen mind a nyolcvan, fontos, vezető pozíció. Ennyit kellett szétosztani. Én naponta három ajánlatot kaptam. Zsombor, bazd meg, legyél te a Volán igazgatója! Mondom, te hülye vagy, bazd meg, ki a faszom akar Volán-igazgató lenni? Akkor legyél a SZETÁV igazgatója, vagy legyél főépítész! Mondom, te tiszta hülye vagy, az hat évet elvesz, vagy nyolcat... Akkor esett le, hogy mi van. Hogy ez így megy? És akkor nyilván, hogy – nem. Hát én nem ezért. Hanem az elv. Én akkor ebben hittem. Nagy nehezen mégis rám tukmáltak egy ilyen... Valami banknak lettem az FB elnöke. Felügyelő Bizottság. Azt se tudtam... Valami olasz-magyar bank. Ne tudd meg, hány ilyen cucc volt. És akkor mentem be, kaptam pénzt. De ez volt a legalja. Nálamnál sokkal, de sokkal tehetségtelenebb embereket tettek be a legjobb helyekre. Tényleg, az egyszakos töritanárokat kinevezték, aki két évet tanult, és ott is szar volt, de kinevezték mindennek. Ötszáz embert. Azért az egy komoly rendszer volt. Csak hát ugye annyira nem volt merítés. Nem volt szakember. Mindenki hátat fordított. Nézték, mit művelünk. És akkor két év után mondtam, gyerekek, én kiléptem.

Ebből az egészből.

Valami láthatatlan jelre megszólalnak a békák az úszómedencénk körül. A tücskök elhallgatnak. Most tottyan a vízbe a Békakirály. Holnap ki kell majd halászni, ne rémítse meg a feleségem húgának ötéves kislányát, amint rábámul majd a békaszemével, mielőtt bekéredzkedne a palotába.

Vége lett a Bendegúznak, három évig csináltuk, de tudtam, hogy még két év, és akkor onnan már nem jössz ki. Az éjszakázásból. Este

bementem hétre, elkezdtem rajzolni, és akkor éjfélkor, hajnal kettőkor kezdődött a buli, te rajzolsz, melletted ötszáz ember őrjöng... Elég volt. Sok volt, lejátszott. Kitaláltam, hogy ha megcsináltuk a könnyűzenében a Bendegúzt, akkor lépjünk egy nagyot. Elég volt a rock and rollból, jöjjön a dzsessz, hadd szóljon! Megvettük a Szeged éttermet. Újjáépítettük. Egy évre lemásztam ott a pincébe, ki se jöttem, egy év alatt lett kész, jóformán egyedül csináltam, az lett az első százmilliós kocsma Szegeden. Na, megnyitottuk. Ott ment a dzsessz, jöttek a Pegéék, a Babosék... Nagyon ment, szerettem. Nagyon sok föllépés... Kétezerben kaptam egy napot a szabadtérin. Én vagyok az egyetlen külsős, aki valaha kapott egy napot a Szegedi Szabadtéri Játékokon. Egy véletlen folytán. Volt egy haverom, hangtechnikai cuccokkal üzletelt, azt akarta eladni a szabadtérinek, be kellett mutatnia ott a színházigazgatóknak, hogy mit tud a cucc. De hogy mégse üres izé, üljenek ott páran azon a baszott nagy téren, hát szervezzek rá valamit, neki a cuccot el kell adni. És akkor nyilvánossá tettük a bemutatót. Oda is a Pegééket hívtam meg. A dzsesszben idáig értem el. Koncert a Szabadtérin. A régi öregekkel nagyon jóban voltam. Pegével kifejezetten. Azt akartam megcsinálni, az egészet azért vállaltam be, hogy összehozzam a Pegééket a Tátraiékkal, egy színpadra. Fölhívtam a Pegét, hogy dzsemelni kéne pár más zenésszel. Jó, kivel? Mondom a Tátrai Tibivel. Az ki? Mondom, a Hobo Blues Band meg izé... Ja, azt mondja, aki egész életében gében nyomja a bluest? Persze, miért ne, jöjjön. Na, hívom a Tátrait. Mondom, föl kéne lépni, Tibi, megkaptam a szabadtérit. A szabadtérit? Kurva jó! Zsombikám, bazd meg! A Szegedi Szabadtéri?! Mondom neki, jön Amerikából egy keverőember, kapunk egy nyolcszázmilliós amerikai hangcuccot, azon kell játszani. Zsombor, bazd meg, hát ez hatalmas, minden zenész álma, faszom...! De mit játsszunk? Hát ez az, mondom, egy dzsem parti. A Pegéékkel kéne dzsemelni. Kuss a telefon végén. Mondom, mi van, rossz a vonal? Te hülye vagy, bazd meg, azt mondja, ki mer azokkal odaállni? A Pege vagy a Babos elkezd ott szólózni, nekünk végünk van. Égünk, mint állat. És nem mertek eljönni. De nem csak ők, senki más se, akit még hívtam. Egyedül játszott a Pege trió. Ezek mind ott ültek aztán a nézőtéren, de a színpadra nem mertek felmenni.

Na, ezután nem is nagyon érdekelt tovább a dzsessz se. Eladtuk az éttermet. Fölötte volt egy emeletnyi irodánk. Benne negyven ember, öt építész... Harmincegy éves voltam. Nem hittem el, hogy ez nekem így bejött. Meg hát nyilván megjelentek a hiénák. A pénzügyi hiénák. Akik egy párt körül mindig zsizsegnek. Akik velem kurvára jóba akartak lenni, mert tudták, hogy bármikor bemehetek a polgármesterhez,

alpolgármesterhez, aki mellesleg üzlettársam volt, volt közös cégünk is, ott hugyoztunk egymás mellett a négyszáz négyzetméteres irodájának a mosdókagylójába... Ez volt a viszony. És akkor ment a zsizsegés alulról, megjelent ez a moslék. Széles moslék. Nagyon nagy maszlag. Ami nekem abszolút kurvára nem tetszett. És meg is osztotta a barátságot, például a polgármester és alpolgármester közt. Nem véletlen, hogy aztán Szegeden az egész Fidesz ment a levesbe gyakorlatilag ötven évre... Ez abból adódik, hogy megosztották őket. Az egyikük egy eszméletlen szervező zseni, aki egyszerre tíz sakktáblán szimultán játszik, hiper memóriával meg alkoholizmussal. Óriási kapcsolatteremtő képesség. Kétméteres kosarast képzelj el. Aztán mi lett belőle? Öt elvonó. És semmi. A másik dettó. És én ezt valahogy megéreztem, hogy ez lesz. A Fideszes huszonháromból tizenöt eleve az alja volt. De szorgalmasan plakátoltak. Szegednek ez volt a baja. Oké, hogy mi nyerjük meg a választást, a kommunisták menjenek a kurva anyjukba, ez nagyjából oké, de így nagyon egyszerű. Addig tudod, mit kell csinálni. Plakátolsz, nyilatkozol, kapcsolatokat építesz, pártiroda van, háborúzol... Háború van, kész. Én ebben mindig kurva jó voltam. Meg hát ezek az emberek is nagyon jók. Erre voltak kitalálva. Beszédpróbák... Zombori Misi bácsi... Egy olyan embert képzelj el, százötven kilós ügyvéd, aki a törvényt szövegezi a parlamentnek, aki, ha valamit elolvasott, fejből tudja, szóról szóra, de úgy, hogy még a logika is megmarad. Zseniális embert képzelj el! Na, őt megszerezni, hogy tanítsa beszélni a polgármestert, aki nem tudott, sebész volt a csórikám... Ezek egyszerű dolgok. De akkor nyert a Fidesz az országos választáson is, de ők se hitték el. Abszolút nem ez a Fidesz volt. Kapkodás. Mondok egy példát. Ment a kampány a javában. Én akkor tőzsdéztem elég rendesen. És akkor mondom itt, gyerekek, föl kéne hívni Orbánt, vagy valamit mondjatok már a tévében a tőzsdének, mert bezuhant, tizenöt százalékot zuhant. Na, fölhívom Dajcsot. Szevasz, szevasz. Valami basszatok már oda a tőzsdének, mondom. Miért, mi van? Tizenhárom százalékot zuhant, bazd meg, mert ugattok össze-vissza. Jó. Este a híradóban már ott volt, hogy a Fidesz nem akarja a MOL-t, meg a mit tudom... Mert valamelyik idióta előzőleg mondott valamit a héten, amitől a tőzsde... Fingjuk nem volt. Nekik se. Mert nem volt háttér. Egyetlen ember nem volt, aki odatelefonál nekik, hogy gyerekek, bazd meg... Ez nem a mostani Fidesz volt még akkor. Partvonalon kívül. Meg hát elvek. Ideológia. Ez volt. Ennyi volt. De ez elég volt a győzelemhez. Itt voltak a kommunisták negyven évig, és akkor megint láttad ezeket az őskövületeket, itt vannak újra? Mindenkinek elege volt már belőlük. De a lényeg az volt, hogy nincs

háttér. Nincs szellemi háttér. Könyörögtünk itt egyetemi tanároknak, bárkinek. Egy gimis tanár nem merte a nevét adni. Megjelenni se mert. És akkor megnyertük, puff, kitágult, és a szemetet odahordta. Mint ahogy most is van. Na, itt Szegeden is jöttek, mint az állatcsorda. Azt az egységet, ami ott négy-öt-nyolc ember közt volt, a magot, na, azt lenyesték. Egymásról le kellett őket választaniuk. Pénzzel, mindennel. Amikor vége lett itt a fideszizének, akkor az alpolgármester ellen – akkor én már nem voltam benne, hálistennek – kilenc ügyészi vizsgálat indult. Naponta három házkutatási paranccsal rontottak be a házába. Nem volt egyszerű játék utána, ami rájuk maradt. Na, én ezt elég korán megéreztem, hogy így lesz. Gyerekek, mondtam, ebből nekem elég volt. És akkor megbeszéltük, hogy addig maradjak – és ez jellemző erre az érára –, amíg ki nem picsázzuk a franciákat. Övék volt itt a vízmű. Volt egy olyan szerződésük, hogy minden munkát a város fizet nekik, ezerötszáz forintos órabéren. Az ma közel háromezer. Úgy soha nem lett volna Szegeden csatorna. Soha! Jó, mondtam, akkor ezt még elintézzük. Akkora botrány lett, hogy az igazgatójuk fekete űrrepülővel leszállt Szegeden. Párizsból. Na, mondom, akkor ezt még végigjátsszuk. Ügyvédhegyek, nagyon jó volt az ügyész, én voltam a műszaki szakértő, én aztán tudtam, mi az, hogy rezsi-óradíj... Megtámadtuk a régi szerződést... Nyertünk. A fiúk akkor nagyon sok mindenbe belefeszültek. Gyakorlatilag ők csatornázták le Szegedet. Embertelen mennyiségű pénzt öntöttek le Szegedre, miután kipicsáztuk a franciákat. Vége lett, és akkor mondtam, hogy én kiszállok.

Már koromsötét van körülöttünk. Fönt csillagok hunyorognak, lent cserebogarak fénypontjai. Köztük villannak fel Zsombor világító emlékfoltjai. Őt magát nem látom már a dögletesen forró éjszakában. Töltök egy korty bort magamnak. Ő vizet iszik megint, motorral jött.

Hogy mit szeretek az életben? Azt tudom, hogy mit nem. Amikor látom magam előtt, hogy mit fogok csinálni három év múlva. Na, attól megijedek. Mert akkor nincs lehetőség. Akkorra már mindent kiismersz. Ugyanúgy, mint nálam a sportban vagy a motorban. Bármiben. Amikor ugyanazok a körmondatok jönnek. Mert mindegyik szubkultúra ugyanarról beszél. És a legszűkebb szubkultúra pont ez a bizniszmenek, a városi elit és környéke. Az a legszűkebb. Rettentően kevés dologról tudsz beszélgetni, rettentően buta emberekkel. Nagyon sok szubkultúrán átmentem, és bátran kijelenthetem: az a legszűkebb, a biznisz-kultúra. Ott három típusú karóra van, két típusú autó, mit tudom én, a nyaraló,

meg, hogy elvettem a titkárnőmet... Egy időre én is belekerítettem magam, az alapsztorim miatt, hogy egy harmincmilliós autóból apám így kidob nekem kétszáz forintot, hogy tessék, itt a havi pénzed... És akkor abból mentem föl Pestre, élni. Na, abból lett elegem. Én is tudok pénzt csinálni, ha akarok. Tudom, hova kerültem akkor. Milyen autó, milyen óra, hova megyünk nyaralni... Mindig szépek vagyunk, mindig elegánsak vagyunk, mindenhol megjelenünk, tudunk beszélni... Mindig csak a felszín. Mindig. Mindenkinek van saját ágon kétszázötven haverja. Mint egy piramisjáték. Belekerültem, de nem értettem. A kötőszavaikat se értettem. Nem értettem, mitől boldogok. Nem értettem, hogy mit akarnak. Mi tölti ki az életüket?

Hát ilyeneknek én terveztem házat, nagyon sokat, gazdagoknak, ilyen cégvezető, olyan igazgató... Fölteszed neki a kérdést: mennyi pénzed van rá? És akkor csak néz: hát ebben a világban ezt nem kérdezzük. Na, erre vannak a sztenderd mondataim, mert nagyon jó tanáraim voltak. Az Ybl után elvégeztem azért a Műegyetemet is, meg Pécsen a Pollackot, azt csak azért, mert ott művészettörténet is van. Már megkaptam a teljes jogosultságot, mindent tervezhettem, harmincöt-harminchat évesen, és beiratkoztam. Az nagyon tetszett. Pécs. Csak művészettörténet, csak elitista tantárgyak. Ott azért helyreraktak. Ez mindig kell az embernek, tizenévek után egy kicsit újra máshonnan nézni.

Na, ott, a Pollackon voltak ilyen sztenderd mondatok. Volt ott egy tanárom, aki elmondta, hogy ezt hogyan kell csinálni. Makovecz is erről beszélt mindig: ha nincs kontakt, akkor nincs terv. A szar építész magának tervez. Mindig magának, csak más telkeken. Ez nagyon fontos. Hogy nincs divat. Az építészetben nincs divat. Például. Nem szabad. Az egy tévút. Mert a kőből nem lehet poént csinálni. Ötször poén, huszadjára nem. Olyan házat kell csinálni, amilyen a megrendelő. Muszáj megismerned, különben nem tudsz neki tervezni.

Volt olyan kuncsaftom, rettentő gazdag, a magánházánál nem jutottunk dűlőre. Amikor nem tudok oda eljutni, hogy az Omega órát levegye, miközben a tervezendő házáról dumálunk, akkor abból nem lesz jó ház. Mert csak nyomja, nyomja a sztereotípiákat. Ilyen nappali meg olyan konditerem a pincében... És akkor elmondod neki, hogy nem az anyósának épít házat, nem a kollégáinak, hanem magának. Legyen öt szoba meg négy vendégszoba, azoknak külön fürdőszoba...? Írogatod, aztán megkérdezed, hogy az utolsó öt évben hány vendége volt? Azt mondja, egy se. Na, akkor kezdjük újra az elején. Mert ugye mindig nagy ezekre a gatya. Mert nem úgy születtek, öt generáció után, mint az a

zsidóasszony, akinél egy teáscsésze annyiba került, mint a házam. Na, ő elmondta, hogy így nőtt föl: négyszáz méteres nappali ötméteres belmagassággal. Ő így nevelkedett, egy ilyen kultúrában szocializálódott. Na de ezek nem! És akkor mondom neki, ennek az Omega órásnak, van ezer tervező, aki ezt azonnal megrajzolja neked. Nincs vele gond. Megcsinálja, aztán majd építesz egy másikat, amiben tényleg jól fogod érezni magad. Mert ez a te házad lesz, bazd meg, te fogsz benne lakni, nem a zsíragyú haverjaid, akiknek a hülye véleménye téged annyira érdekel! Volt, aki ezt megértette, annak sikerült a háza. Aki nem, annak nem. Van olyan, akinek a házát így végül nem én terveztem, de a gyárát aztán én, az üzemét én, a nyaralóját én, a gyereke házát én, mert azokban az ügyekben könnyű volt dőlőre jutni. Azoknál tudta, hogy mit akar. Később az egyikük el is mondta nekem, hogy a saját házával kapcsolatban nem tud kilépni ebből a... Mert a felesége. Általában mindig van egy ilyen feleség. Aki elmebeteg. A férfiak java azért pontosan tudja már egy életkor fölött, hogy teljesen jól ellesz a pincében... Fönt a baszott nagy ház, kint a fedett úszómedence, és akkor elég egy kis pince, ahol legyen egy heverő, mert segg picsarészegen az asszony nem engedi majd be a kétmillió forintos ülőgarnitúrára. Mert azért ezek mögött mindig ilyen sztori van. Meg kitagadott gyerekek, narkós gyerekek, brutális történetek. És akkor ezt láttam én meg, belepillantottam, amikor fönt voltam.

És végleg lementem tervezőnek. Mert a tervező az a legalja. Alkalmazott. Egy időre alkalmazlak, hogy segítsél a bajaimban. Ez nekem így jó volt. Mondhattam magamnak, hogy nem politikus vagyok meg efbé faszom, meg mit tudom én mi lehetnék, hanem az az ember vagyok, akinek egyszer az életben tudsz őszintén három mondatot mondani. És akkor meg lesz tervezve a házad. Utána találkoztok évente egyszer, Szevasz, Zsomborkám, mizu, és kész. Én csak egy ilyen kis pont vagyok az életében, és ez nekem jó. Szarban nem veszek részt, neki ez meg egy pozitív történet. Ennyi. Nekem is ő. Aki egyébként egy vérgeci szemétláda, de amúgy, a kettőnk viszonyában nincs gond. Ez a sztori ide vezet. Akkor ennyi. Ez ennyi.

Volt egy barátom, papnak készült. Megkérdezte tőlem ebben az időszakban a Balatonon, hogy az utóbbi időben, vagy csak tavaly ilyenkor, mit csináltam? Megrántottam a vállamat: mit tudom én. Hát tavalyelőtt? És azelőtt? Na, azt mondja, így fog eltelni a következő negyven éved is. Semmit nem fogsz tudni visszafelé. Semmit. Öltöny, nyakkendő, jössz-mész, Béemvével járkálsz – és semmi.

Hú, bazd meg!

Még jobban beleálltam akkor a tervezésbe. Csak azért is. Hadd szóljon!

Mintha maga az éjszaka intette volna csendre önmagát, erre a szóra a békák is elhallgattak. Csak a néhány kilométerre futó autópálya felől érkezik némi folyamatosan duruzsoló, suhogó hang, jelezve: nem vagyunk egyedül! A százegyvenötös és százegyvenhatos kilométerkő közt percenkét húsz-harminc történet fut egy-egy autókarosszériába csomagolt, négykerekű kapszulában.

Lett aztán egy nagyon érdekes sztorim, lehet, hogy ez most hülyén fog hangzani. Belekerültem egy nagy ügybe, kastélyt terveztem egy rettentő szemét embernek. Nehéz volt építészetileg is, de az még hagyján. Hanem a kommunikáció, az iszonyatos. Az a pasas...! Gyakorlatilag találkoztam a sátánnal. Tök komolyan. Tényleg az volt. Ő meg a felesége. Úgy éreztem, meghalok a közelükben, mindenem kiszárad. Energiavámpírok. Először azt hittem, erről van szó. De nem. Ő meg a felesége ennek a biznisz-kultúrának a legeslegeslegalja. Ha kiderült volna, hogy három hétéves kislányt basznak közösen a pincéjükben – teljesen hihető. Otthagytam őket. A pasas hetekkel később jelentkezett, hogy na, akkor folytassuk. Az öcsém kávéházában ültem, amikor fölhívott. Kicsit vacilláltam. A velük kapcsolatos élményem elhalványult a kiesett hetek alatt, az a nyolc számjegyű összeg viszont, ami kinézett a munkáért, pirosan villogott a belső monitoromon. Jól van, mondtam, oké, mindjárt visszahívom az irodából. Motorral mentem a Széchenyi térre. És akkor, mint a szart, elcsaptak. Totálisan vétlen voltam, nem is ez a lényeg. Tizenötezer darabra törtem. Műtét-hegyek, elcsapták az állkapcsomat, nyolc fogam elrepült... És úgy keltem föl a klinikán, hogy tudtam, miért történt. Mert igent mondtam a sátánnak. Logikusan gondolkodó, elemző ember vagyok, most azt mondom: ez marhaság. De akkor, ott, ez egy nagyon mély izé volt. Isten van. Nem foglalkozom vele, nem foglalkozom vele, nem foglalkozom vele – és akkor odabasz. Isten itt van, bent. Nem tudom másként magyarázni. Volt idő, amikor jegyzeteket írtam erről. Nagyon sokan dumálnak hozzád, nem érdekes. Aztán jön egy kurva mondat, ami helyre tesz. Először azt gondoltam erről, hogy a rengeteg hang közül direkt azt hallod meg, amelyik neked kell. De nem. Komolyan mondom, hogy nem. Tudtam, hogy azért csaptak el, azért törtem darabokra, mert azt mondtam annak a pasasnak, hogy folytatom vele. Na, ez odáig jutott,

hogy amikor fölépültem, kijöttem a klinikáról – és nem mentem be többet az irodába.

Megértettem, hogy ezt így végleg... hogy abba kell hagyjam.

Addig is volt az életemben néhány olyan pont, amikor rossz felé mentem, és valahogy mindig arrébb rugdosott valami történet. Ez volt a legdurvább. Amikor nagyon nagyot kellett rajtam rúgni ahhoz, hogy helyreálljak. Összeért a kör. A Ferinek ez a beszólása, hogy nem fogsz emlékezni semmire, nincsenek pontok, nincsenek sarokkövek, semmi. Csak egy lineáris rendszer van: azt csinálod, ami top. A biznisz világban mindig a rövidtávú optimumot választod. Nincsenek alternatívák. Mindig „jól" döntesz. Aztán nyilván ez zuhan be oda, hogy a végén egyedül döglesz meg valami putriban, mert elváltál, kinyírt az asszony, elvett mindent, a gyereked itt van, az izéd ott van... Ezeknek a sztoriknak valahogy mindig ez a vége... Mert teljesen jó döntés, mikor egy bomba titkárnő leszop az íróasztalod alatt. Engeded, vagy nem? Persze, hogy engeded, hiszen jó. *Akkor* jó. De akkor már nem olyan jó, mikor megtudod, hogy közben nyitva volt a laptop, és föl is vette. És a titkárnő ezt pontosan tudja. Ezek a sztorik így mindig visszaforrnak. A csaj rádcuppant, a feleséged meg elválik tőled, az utolsó vasat is kipereli a zsebedből. Életek mennek a levesbe egyetlen másodperc alatt.

És a baleset után néztem, hogy tényleg mi a fontos.

És úgy döntöttem, visszavonulok.

Család.

Kész.

Most ez van, ebben vagyok.

Kattan az öngyújtónk, szívjuk a századik gyilkos cigarettát. A parázsló cigarettavégek értelmezhetetlen krikszkrakszokat rajzolnak a feketeségbe.

Csináltam otthon egy kísérleti üvegházat a kertészmérnök feleségemnek. Ráment egy év, sokat gondolkodtam rajta. Ez varázslat. Beleteszed a magot, és kinő a virág. Szép kertünk van, tavunk, mit tudom én... Megvettem a szomszéd házat, ott erre akarok rámenni... Egyedül rendbe hozni. Valahogy együtt a természettel. Öcsém is most méhész lett, nagyon jó villanyszerelő amúgy... Ilyen hightech dolgokat is csinál... Most ez a *hands* dolog érdekel, ez a nem virtuális, ez a kétkezi cucc....

Ibolyával huszonöt éve élek együtt. Ha ő nincs, akkor biztos, hogy ma én egy hatvanas évekbeli hobó vagyok. Taxiztam. Életem

legboldogabb korszaka. Fos idő, november, sötét, köd, bekapcsolod a cébérádiót, megy a zsizsegés, olyan, mintha a facebook, ha szólna, megy a műsor. Az élet. Én csak éjszaka vettem fel a melót. Az egy furcsa világ, Szegednek az éjszakája... Ötvenszer ennyi fuvar volt, mint ma... Csajoztam. Nagyon tudok dumálni. A csajok soha nem kosaraztak ki. Ibolya volt a diszpécser a taxinál. Egy nap rádumáltam, hogy találkozzunk. Találkoztunk. Nem tudok sztorit. Olyan érzés volt, mintha mindig ismertem volna. Mintha már gyerekkorunkban is együtt lettünk volna. Hogy ezt minek hívják...? Nem volt kérdés, hogy nem szerzem meg. Volt egy hatalmas termetű faszija, tékvandó Európa-bajnok, de onnantól esélye nem volt. Ennyi. Mondom, nincs sztori. Hamar odaköltöztem hozzá. Kurva gyorsan történtek a dolgok. Lehengerlő voltam. Iszonyat komolyan. A nőnek szerintem van egy antennája. Rögtön levesz vele. Hogy milyen vagy, mit akarsz, ki vagy. Hát így. Huszonöt éve. Tavaly meg elvettem feleségül.

A teljesítménykényszeremet tőle kaptam. Ez a mostani projekt, amiben vagyok, ez is tőle jön. Hogy mi volna, ha olyan lennék, mint egy délolasz családfő? Hogy megy-e? Egy ilyen háttérből, ahonnan én jövök? Ez a projekt. Ennek része az építkezés a falu közepén. Hogy lássák a gyerekek, hogyan kell megdögleni a munkában. Hogy teljesítmény kell az élethez. Ha átmész egy másik pályára, akkor ott nyilván produkció van, nem elég, hogy hozod a sztenderdet. Ha váltasz, az a teljesítményről szól. A nagyobbik fiam azt mondja egyik nap, apa, tervezz egy Ybl-díjas házat. Csináltam, mondom neki, csináltam, de nem akarom azt folytatni. Nem úgy. Nemrég felkértek egy iskola megtervezésére. Azzal a szöveggel, hogy csak én tudom megcsinálni, mert ilyen meg olyan zseni vagyok. Nem valószínű, hogy elvállalom. Két évig csak az volna, ezerrel, semmi más. Akik ezt csinálják, azoknak nyolc mondat körül forog az egész. Baszottul életuntak. Nagyon jók. Olyan kezük van, hogy briliáns. Irdatlan mennyiségű pia, brutális élet-untság. De nagyon mélyen gyökeredző. Makovecz a példa rá. Hogy életunt volt-e? Olyan magaslatokban élt, hogy ha körbenézett egy utcán, hányingert kapott. Minden szar. Iszonyatosan fejlett háromdimenziós érzéke volt. Én rajzoltam vele. Én is kibaszott jól rajzolok, de az öreg az megközelíthetetlen magasságokban. Az olyasmi, mint az abszolút hallás. Úgy lát három dimenzióban, hogy párját ritkítja. Gaudí volt még ilyen. Meg tényleg a nagyon nagyok. Olyan, mintha mindenütt csak fals hangot hallanál. Minden fals. Minden szar. Minden béna. Hát mindent un. Az *egészet*.

Tessék? Mit akarsz Picassóval? Persze, hogy jó kezű gyerek volt, hatalmas festő! Igazad van, ő nem volt életunt, sőt! De ő művész volt, baszod! Egy építész nem tudja kirajzolni magából, ha... A festő ki tudja. Ha olyan az agyad, akkor egyszerűen megfested a Sikolyt. Az építésznek, ha olyan kedve van – és ezeknek folyton olyan kedvük van, hogy mind Sikolyt festene –, az építésznek házakat kell tervezni. A benti gondolat meg bent marad, és tovább eszi az agyadat. Mert ez egy alkalmazott művészet, akárhonnan nézzük. Az új része, az igen, az közel áll hozzám, ez a Makovecz-féle dolog, tehát ez a „piciben legyél jó". A nagy sose érdekelt. Ez a bajom ezzel az iskolatervezéssel is. Kurva nagy. Nagyon jól nézne ki egy hegytetőn, mondanák, hogy hú, atyaég! És én akkor ki vagyok. Komolyan mondom, úgy idegesít, mint állat. Mert ez a dolog, ez az én szakmám – és a Makovecz ezt jól fogalmazta meg – a találkozási pontokról szól. Ahogy mondtam, a megrendelő és a tervező találkozási pontjairól. De ez meghal valahol olyan öt-nyolcszáz négyzetméter körül. Ott már túl sok a szempont, ott nincs semmiféle találkozás. Az a lényeg, hogy működjön a dolog kicsiben. Tehát, hogy itt elrajzolgatunk fél évet, aztán megépítgetjük együtt, hozzuk a gerendát, minden... Érted?

Nem mondhattam, hogy nem értem, de azt se, hogy igen. Érzeteim, sejtelmeim vannak arról, amiről magyaráz. Újabb cigarettára gyújtok. Az éjszaka most tintakék.

Ez érdekel. Ez nagyon. Most ebbe az irányba megyek. Az egy-egyes dolgok. Ebben hiszek. Egy-egy. Vagy te és vagyok én. Ebből lesz a ház. És ha jön valami haverom, akkor már hárman leszünk. És akkor születik egy ilyen lánc... De a léptéke, az fontos. Hogy átláthatóak maradjanak a csomópontok. Nagyban ennek nincs vége. Ennek a láncnak.

Szívesen elhallgatnám még a fejtegetését. Ha nem is értek belőle mindent pontosan, azt érzem a mondatai tört ritmusú zenéjéből, hogy valami különleges történik most velünk a szatymazi éjszakában. Egy pingpongtársam, félbarátom (felebarátom?) beenged a tudatába. Itt utazunk egy láthatatlan hullámvasúton a felvillanó és kihunyó agysejtei közt, zuhanunk és emelkedünk az időnként ügyetlenre formálódó szavak traverzein imbolygó bizonytalan építmény sinrendszerén. De félek, hogy olyasmivé fajul és formálódik ez az utazás, mint egy helyenként érthetetlen nouveau roman, vagy mint Jack Kerouac Utazásának

néhány fejezete, ahol csak sejteni lehet a zaklatott ebeszélés mögött lapuló valóságot, ezért elnyomom a cigarettámat, és megszólalok: – Te, Zsombor, tulajdonképpen mi lesz az a faluközpontban épülő cucc?

Nincs funkció még. Irodák lesznek, ott lesz az irodám, nem tudom, hogy az enyém ott lesz-e, de a Gazsi fiamé biztos, akarok neki egy ilyen... perspektívát. Hogy lássa. Lásson. Nem ismerd, őróla azt kell tudni, hogy huszonkét éves, és hogy irdatlan... Hogy mindig meglep, na. Nem tudom, te hogy vagy a gyerekeiddel. Ő így... *meglep*. Elég sok rossz tulajdonsága van, észrevettem, hogy egy az egyben használja az én élettapasztalatomat. Követi az apai mintát. Hogy ez jó? Hát nem. Egyáltalán nem jó. Nem akarom, hogy végigélje, amit én. Tehát a reflexei. Nem jó, hogy egy csomó dologra ő is úgy reflektál, ahogyan én, és akkor... Na, ezért akarom, hogy benne legyen, beleálljon. Hogy létesüljön valami, amire támaszkodhat. Utána lehet röpdösni, szállni. Majd visszaesel. Ha akarsz. Ha nem, nem. Mindegy. Ez a terv. Csak hát a reflexek. Látja rajtam ezeket a... hogy túlbiztosítom magam. Aki tudja, milyen mélyre eshet, az azért próbál biztosítékokat... a lelkébe berak ilyen előjelzőket, hogy hamarabb szóljanak a szirénák... Én annak örülök, ha a fiaim különbözőségét látom. Mert jó, hogy hasonlítanak rám, de az istenért, ne annyira! Legyenek jobbak, ügyesebbek...

Több házból álló komplexum, ami ott épül. Lesz benne iroda, boltok, kis piac... Élelmiszerrel is akarok foglalkozni. Ez is érdekel, üvegházak. Ha nem ránt vissza az építészet, akkor biztos, hogy váltok, és átmegyek ebbe a bio dologba, de egész kicsiben, közben lehetek boltos, büfés... Piacos biztosan leszek. Hajnalban kimenni a nagybanira... ezekkel nincs gondom. Izgalmas. Sok faszit ismerek, aki élelmiszerrel foglalkozik Azok értékes emberek. Mint a borászok. Az más dimenzió. Fölkel a nap, lenyugszik, ősz, tél, tavasz, tél... Valódi térben és időben élnek. Ez a virtuális cucc, ami körülvesz bennünket, van ezer pasas, aki benne van, és van három, aki nem. Beszélsz velük, és egy idő után rájössz, hogy ők vannak képben igazán. Ez nagyon izgat. Nem a paradicsom vagy a zöldség, amit megtermelek majd, és a boltban eladom, nem a dolgok, hanem maga a történet. Az egy létező dolog. Nem kapkodsz összevissza, hanem ha meg kell locsolni, akkor meg kell. A természet diktál. Mondjak egy példát? Amikor az öszödi beszéd kiderült, akkor még rettentően politizáltam, már nem voltam Fidesz-tag, de azért ott voltam. Lángolt egész Pest, ordítottak, mindenki ideges volt, vége a világnak. Sose felejtem el, hogy akkor a rádióban egy faszi – hát

akkor még nem ilyen média volt, mint most – akkor egy faszi... Megy ez az őrület, remeg az egész, vibrál, te is vibrálsz, és hallgatod a híreket, egyik adó, másik adó... És akkor egy faszi azt mondja: „Gyerekek, most közlöm, hogy a Balatonról lejött a jég. Nem tudom, mit paráztok." És nem tudott semmit szólni rá a műsorvezető! Csönd volt a rádióban! Sose felejtem el! Én is így fölnézek, gondolkozok: hát igen, lejött a jég a Balatonról. Akkor van élet! Na, akkor jött az üvegház. Mindent tudtam róla, hogy mi lesz benne, kínai izé meg ilyen paradicsom, meg hogy hogyan csináljam a vizes rendszert, mindent összeraktam, de nem volt meg a formája. És akkor a fiam azt mondja: legyen kör. Na, másnap elkezdtem ásni az alapokat. Ez innen jött: van élet. Van az élet. Na, ez kurvára érdekel. Na és a kis piac, meg mit tudom én, ez ide is mutat. Tök jó. Lehetőség. Kinyithatok kapukat. Több kaput, nem egyet. Ez a lényeg az építészetben is. Megépítesz egy házat. Amikor leülünk beszélgetni erről a házról, akkor fiatalok vagyunk, van nyolc gyerek, rohangásznak mit tudom én, kell három fürdőszoba... Én mindig elmondom, hogy van itt egy időtávlat. Egy háznak van egy időbeli perspektívája. Akkor jó egy ház, ha tud egy család életében három-négy egészen eltérő helyzetet, hozzáállást. Van ennek egy metszete: ami körülbelül mindre jó. Na, az a legszarabb ház a világon. Ilyennel van tele az egész környék. Egy ilyen kockaház mindent tud, de semmit se jól. Pedig ott kezdődik minden, hogy építészetileg is hagysz nyitva lehetőségeket. Gyakorlatilag bármikor hozzá tudsz nyúlni, most így nagyon leegyszerűsítve. A tulaj ezekből a lehetőségekből üthet le labdákat, időszakonként mindig mást. De ez nem működik úgy, hogy én most megtervezem, aztán nem nyúlunk hozzá. Ez aktív részvételt igényel. Aki ezt megérti, annak lesz egy kurvajó háza. Na, ez a projekt, ez ilyen. Most föl van építve nagyon sok minden, de hogy mi lesz belőle... Ha a gyerek mellettünk marad, és tök jó lesz, nyert. Ha én ott árulni fogom a saját béna paradicsomaimat, nyert. És akkor visszafogom magam. Leállok. Nem kell.

Én egy nagyon konzervatív csávó vagyok. Keresztény konzervatív. Ha meg kéne fogalmaznom, tíz mondatban el tudnám mondani. Nagyon egyszerű. Isten van. Elég szemetül bánik velem, nem tudom, mit akar velem, de van. Mindig lelök az útról, de nagyon durván. Ez kemény. Egy olyasmi isten van... Egy kozmikus lét ez inkább... Egész életemben erősen uraltam pontokat. Nagyon határozottan tudok menni egy irányba. És akkor ő... küldi a jelzéseket. Nem foglalkozom vele, nem foglalkozom vele, nem foglalkozom vele – és akkor odabasz. Isten itt van, bent. Dumál hozzám. Nem tudom másként magyarázni. Volt idő,

amikor jegyzeteket írtam erről. Hogy talán nem is ő szövegel, hanem a nagyon sok hang közül éppen azt hallod meg, amelyik neked kell. De nem. Komolyan mondom, hogy nem. Volt, amikor három-négy emberrel találkoztam, dumáltunk, aztán jött egy hetedik, és egyetlenegy kibaszott kurva mondattal helyretett. Vannak az életemben furcsa mondatok. Azok tőle jönnek. És akkor fék van. Mert, ha nincs fék, akkor meghalsz. Tudod, hogy ez fog történni. Valaki tudja benned. Mindegy, hogy sejt-szinten tudja, vagy valaki mástól, mert hálóban él az egész emberiség... Ezt majd egyszer kitalálják, nem lehet ragozni a végtelenségig... De biztos, hogy van egy időntúli játék. És ezek a hangok szólnak.

Van isten, család, haza, szeretet, ilyesmik. Bár a hazával nem igazán tudok mit kezdeni. Főleg most. Inkább a lokálpatriotizmus. Inkább az nekem a haza. Az a nyolc utca. Tíz utca. Fölsőváros. Szeged. Iszonyatosan szeretem Európát. Alapélmény, amikor kimentem először Bécsbe. Nyolcvanháromban. Minden színes. Neonfények, meg minden. Minden autómárka, és bele voltam dögölve ebbe, hogy minden kurva jó... Utána hazajössz, és itthon minden szürke. Ez átalakult mostanra, tök jól elvagyok itt, Tápén, ahol a szomszéd tyúkokat tart. Disznókat, mit tudom én. És ez ilyen *magyar*. A másik szomszéd meg hegesztett egy utánfutót. Hol van ez ma Európától? Én vagyok az egyik utolsó ember már Magyarországon is, aki a gyerekével épít fel egy házat. Ilyen már másutt nincs. Van egy barátom, vitorlás társam volt, egy nagy céget irányít, ő mondta, hogy amíg nem építesz fel egy házat magadnak a saját kezeddel, addig nem vagy ember. Ebben van valami, ez érdekel. Ő hatvanévesen kezdett bele. Fölvehetett volna hatszáz embert, de nem. Nekiállt egyedül. Én is elkezdtem csinálni, kínlódok, nem vagyok egy ügyes gyerek, eddig mindig volt valaki, aki megcsinálta, amit kitaláltam... Most én vagyok az. Baszott nehéz. Mert látom, hogy hol a határa a teljesítőképességemnek. Föl birok rakni egy hétméteres szarufát öt méter magasra? Nem tök egyedül csinálom, segédmunkások vesznek körül. Irányítom őket, de néha én is beállok közéjük. Fogom és csinálom.

A vitorlázásban is ez tetszett. Mert én is vitorláztam, ahogyan te is. Lenyűgözött, hogy nincs benne semmi bonyolult. Fogod a kötelet, ennyi. És működik. Négy évet rátettem az életemből. Teljes versenyidények a Balatonon. Az, mondjuk, komolyan veszélyeztette a családot, hogy én egész nyáron... Nem voltam otthon sose... Aztán levittem a gyerekeket is. A két gyerek ott nőtt fel a hajón. Ha olyan idő volt itthon, hogy hú, bazd meg, fúj a szél, lerongyoltunk motorral egy óra alatt. Gyerünk, verseny! Századik vagy, utolsó előtti vagy, mindegy, az is kurva jó. Márk fiam

hetes szélben is föl tudott mászni az árbocra ötévesen, és persze értették is, Balázs fiam is, teljes magabiztossággal, ő is mindent tudott. Na, egyszer valamitől nem jött el a banda, akikkel versenyezni szoktam, gondoltam, akkor a két gyerekkel... És behúztam velük az egy per egyet, Scholtz huszonkettessel. Megnyertük a versenyt!

Másnaptól kezdve nem érdekelt az egész.

Fölkeltem, lenéztem a nyaralóból a tóra: ennyi.

Mert én ennél messzebb versenyzésben nem jutok. Akkor meg itt a vége. Lehet, hogy visszajön, hogy megint megdobog a szívem, hogy bazd meg, a Balaton! Azért csak eltöltöttem ott nyolc nyarat...

Én is nyertem versenyt a Balatonon. Kaptam egy érmet meg egy trikót: A KELETI MEDENCE BAJNOKA. Egykezes verseny volt, egymagad vagy a hajóban, lássuk, mire mész. Én akkor nem hagytam abba, azóta vitorláztam már az Óceánon is. Ott ért az élmény egy éjszaka. Két társam a kabinban aludt, én voltam az ügyeletes a kormánykeréknél. Ezer színben foszforeszkálva zsizsegtek a planktonok a farvíz tetején. Megéreztem akkor, hogy nincs köztünk különbség. Egy ilyen plankton is lehetnék, vagy egy vízcseppben a só, a mellettem fújtató delfin is akár: ugyanabból az anyagból vagyunk. Ha nem akarjuk egymást szántszándékkal elpusztítani, hátára vesz a hullám, és utaztat, gyengéd közönnyel.

Lassan húsz éve élek már Tápén, de csak két hete tudták meg itt, hogy építész vagyok. A pingpongosok igen, ők tudták, de az más. Mondtam neked, hogy néha csak focizok meg kávéházba járok, azt tényleg így értsd: én akkor egy szöget be nem verek. Tehát: semmi. Na, egy ilyen időszakomban jártam a Sárgára. Hülyeség. *Mindig* a Sárgára jártam. Víz, víz! Ott vagyunk a Tiszához közel, vittem le a gyerekeket, mindenki azt hitte, hogy elvált szülő vagyok, mert mindig a gyerekekkel mentem. Ez mindig fontos volt, hogy két óra hosszát a gyerekekkel... Utána nem baj, ha hajnal kettőig kell rajzolni, az a két óra legyen meg, kész. Na, mindegy. Akkor láttam meg a Sárgán, hogy ezek pingpongoznak... Tudod, mi a Sárga, az a szabad strandi rész Szeged és Tápé határán, tele ilyen rissz-rossz nyaralókkal a hatvanas évekből... Volt ott egy kocsma, már nincs meg. Na, ezek ott ütötték a labdát. Én gyerekkoromban bénán pingpongozgattam. Itt meg órákig néztem, ahogy játszanak. Gyűjtöttem az erőt... Senkit nem ismertem még. Abszolút senkit. Tápén laktunk már, de én bent éltem Szegeden, ott dolgoztam. Nekem nagyon jó volt Tápé, hogy hazamegyek, és senki nem akar tőlem semmit, nem ismernek. Oldalba hugyozom a diófát, rossz cipő, rossz bicikli, rossz autó... Nem érdekelt. Régebben mindig azért

vettem jó autót, mert hozzásegített valami üzlethez. Egy Béemvével vagy Mercivel sokkal jobb üzleteket lehet kötni, mint egy szakadt Szuzukival... Ma már semmilyen tárgyam nincs. Semmi a múltból. Mondjuk, a gitárom. De ha lenne jobb, eladnám azt is. Na, nézegetem ott a pingpongosokat, a Sanyi volt ott meg a Bandi. Meg a Robi. Aztán fogtam magam, elmentem a boltba, venni pingpongütőt. Visszamentem, és egy hétig ültem a padon, komolyan, napokig. Mondták is egymás közt, hogy ott ül egy hülyegyerek, pingpongütővel a kezében, és nem szólal meg. Ez voltam én. Néztem őket, és nem mertem... Visszamentem ilyen kiskölyökbe. Ott volt az, hogy bevesznek-e a nagyok focizni? Valami ilyesmi. Na, aztán valamelyik odajött, hogy van kedved játszani? Játszottunk, tök jó volt, utána sörözés... Nekem kellett valami, tudtam, hogy kell sport. Két dolog jöhetett szóba a balesetem után. A doki, aki összerakott, azt mondta, hogy semmi kontaktos sport, ilyen térddel nem lehet, vagy akkor újabb műtét. Na, azt nem akartam akkor. Most lehet, hogy megcsináltatom majd, még nem tudom. Na és akkor az volt, hogy vagy pingpong vagy tenisz. Teniszezni jól tudok. De teniszpálya nem volt vagy nem is tudom, meg ott futni kellett volna, maradt a pingpong. Na, ütögettem ott a fiúkkal, és egy hónap után kinyomoztam, hogy van olyan, hogy városi bajnokság. És befűztem őket ebbe az egészbe. Hogy akkor csináljuk komolyan! Lett terem bérelve, béreltünk edzőt, a Janit, aki téged is tanított aztán... Csapatot alakítottunk, nyomtuk megye négyben... Így kezdődött. Azóta is csak őket ismerem Tápéról. A szomszédaim idióták a maguk módján, na, őróluk tudnál ezerszer színesebb könyvet írni, mint rólunk...

Ez nagyjából ennyi.

Hogy mi lesz három év múlva? Azt még nem tudom. Az biztos, hogy építkezni nem fogok. Fölbaszták itt az agyamat, mikor elkezdtem az építkezést, hogy mit képzelek én, mit akar egy gyüttment Tápé főterén... Mindenért följelentettek. Még most is megy a kóstolgatás, így egyre inkább azon vagyok, hogy mégiscsak csinálok ott egy-két bulit. Belefeszülök pár nagyobb rendezvénybe, hogy hogyan lehet összehozni négy-ötszáz embert. Lehet, hogy visszahozom ezt a vonalat, ebben azért jó vagyok. A Bendegúzban is volt vagy tizenöt följelentésünk, folyamatosan baszogattak. Akkor megfogadtam, hogy többet olyan helyet nem nyitok, ahol pohár van. De most lehet, hogy meg fogom szegni... Tematikus hétvégékre gondolok. Szereztem egy Magyarországon nagyon elismert szupernyolcas filmgyűjtőt, ismerem ezer éve, csak nem tudtam, hogy ekkora ász ebben... És akkor izé lesz ott,

szabadtéri vetítés... Hatvanas-hetvenes évekbeli szkifik, hetvenes évekbeli pornófilmek éjféltől... És akkor megint megy majd a zsizsgés, mert ez az egész régen mindig erről szólt: zsizsgés! Poénhegyek, saját újság... Csak azt nem tudom, ma már nem olyan vad a világ, mint akkor volt, hogy ezt tényleg meg merjem-e próbálni. Tegnap erről beszélgettünk egy-két régebbi haverral, elindult az észosztás. Olyan közösségi hely lehetne ez az iroda mellett, mint a Bendegúz volt. De már nem az én generációmnak, hanem a gyerekeknek. Ők is ott voltak, tőlük is kérdeztem, mi kell ma? Mondják, legyenek lányok. Mondom kurva egyszerű megoldani a lányokat, kiírjuk, hogy kurvák ingyen. Nekünk ez bejött annak idején, a Bendegúzban. Háromszáz nőt kellett beengedni. Úgy ki voltak festve, mint állat. Na, mikor ezt mondtam, ezek a gyerekek itt: totál elsápadás. Elkezdtük nyomni nekik az öregekkel, hogy akkoriban mi ment. Megcsináltuk a Sit Gyülekezet koncertet, ami után megint pereskedtünk, meg a Jehova Tahói focicsapatot, na, azért is mentünk pereskedni... Volt még a Pedofil Papok Mit-tudom-én-mije... Ezekkel teleplakátoltuk Szegedet. Aki vette a lapot, az baszottul jól érezte magát. Hogy ezt most Tápéra berobbantom-e, ami most ebben a Fészbukos korban már... Én amúgy le vagyok tiltva a Facebookról. Ibolya azt mondta, hogy nekem oda tilos... Hogy én ott mindenkit megbotránkoztatnék meg elijesztenék. Nem is tudom már, hogy akkor most mi van. Mi a mainstream? De azt látom, hogy nagyon puha lett. Puha március.

A Regős Bendegúz az „Indul a bakterház”-ból jött, az volt a designé, csináltunk Szécsi Pál estet. Novemberben, kedden, a legszarabb idő. És mégis ott voltak ötszázan, beöltözve. Pedig csak négy plakátunk volt: vízfesték és zsírpapír, amikor mindenki más nyomdázott már. De a csávók levadászták a plakátjainkat a falról, gyűjteménybe! Könyörögtem, legalább addig hagyjátok fönt őket, amíg lemegy a buli. Leütötték ezt a labdát. Mert ez lebillentette a mainstreamet. Vagy az Egyfogú Cigányzenekar, kannával. Akkor! Ezt ették. Nem csak az egyetemisták, mindenki! Szécsi Pál estből tartottunk vagy nyolcat. Tehát volt önkritika. Ami most nem biztos, hogy van. Mernek-e röhögni magukon? Csinálni kell hipszter találkozót, mondom. Láttam, hogy a kölykök nem tudják, mi az. Mondom nekik, a hipszter az, akinek szakálla van, úgy öltözik, mint egy favágó, de soha a büdös életben nem tudna egy fát se kivágni. Pont úgy néz ki – de nem az! Mondom, ezt ki kell forgatni. Kopasz a hónalja, tíz percig nem tud a telefonja buzizása nélkül élni... A kissrácok csak néztek rám, meredt szemekkel: miről beszélek? Mondom, nem kopasz a hónalja? Tud fát vágni? Mi a faszt keres rajta a kockás ing

akkor? Hívok melléjük igazi favágót, tízet! És akkor ez a buli. Ez régebben ment. Hogy ezzel így szembesíted – magadat is.

A gyerekek minden ötletemet lesöpörték. Úgyhogy, ha nem lesz ilyen buli, akkor emiatt nem lesz, hogy lukra futnánk. Nem értik, nem kell nekik... a fiataloknak. De akkor mi kell? Nem akarom lesokkolni a saját gyerekeimet... Szembesüljenek az idióta apjuk vacakságaival...? Ha csinálnék egy ilyen bulit, a korosztályomból jönnének vagy négyszázan, de a gyerekek csak néznének ki a fejükből, fingjuk nem lenne az egészről. Hogy mi ez? Hogy én ki is vagyok?

Úgy látszik, abba kell hagynom ezeket a nagy lírákat. Vagy visszavonulok teljesen. Ibolya egyszer volt velem egy olyan tárgyaláson, ahol építészként tizenöt embernek osztottam az észt. Na, *ennyin* múlt, hogy utána nem vált el tőlem. Ott látott meg igazán. Hogy hogyan dolgozom. Nagyon haza tudok menni olyankor. Brutálisan rámenős vagyok. Penge. Mint a régi haverjaim. Sok köztük úgy néz ki, hogy ha látod, megijedsz tőle az utcán. Közben fúl egzisztenciák. Makói főépítész, ötvenéves, de olyan punk zenét játszik... De a gyerekeknél ilyen nincs. Ők nagyon egyemberbanda. Egy témájuk van: kihúzni innen nyugatra. Kimegy egy kulturális nihilbe, mert nem tudja a nyelvet olyan szinten, csak kenyeret kér meg benzint, de hogy mennyire kell németül tudjál ahhoz, hogy beágyazódhass egy akármilyen közösségbe... Csak pislogsz ki a fejedből, hogy mi van? És akkor idejön, odajön, emide megy, amoda jön, és így persze nem alakulnak ki ezek a... Hogy így odategyed magadat valamibe.

Mert oké, végzed a melót meg a sulit, de mellette meg élsz egyfajta szellemi életet, vagy nem tudom, minek nevezzem ezt. Egy ilyen *egészet.* De hogy mindig csak ilyen vagy, vagy csak olyan...? Én kurvára meg tudom unni a mindig ugyanolyan történeteket. Kurvára idegesít, mikor egy embernél rájövök arra, hogy ugyanabban a történetben forog negyven éve. Vagy elválok – vagy csinálok még egy gyereket...? Ilyen dumáktól falnak megyek. Érzem, hogy még öt perc az asztalnál... Az önsorsrontásnak ez a szintje... Ebben is nagyon konzervatív vagyok. Végletekig, pragmatikusan konzervatív. A régi haverjaim ugyanilyenek. Élnek egy szellemi nagyéletet, közben meg... Le tudnék ültetni ide negyven olyan csávót, aki százszor többet forgott az életben nálam, százszor többet ért el és százszor többről mondott le egy kibaszott Á-dúr akkordért. De mellette ott a család. Ha megvan a stabilitás, akkor mellette tud lépni. Inkább úgy mondom, hogy az élet nem szorítja be egyfajta skatulyába. Van egy haverom, aki öt forintért kenyér meg adjál már fát, hogy ne fagyjak meg... És közben kiadták Braziliában a lemezét.

Innen brazil zenét írni, portugálul vagy spanyolul énekel, az azért nem semmi! Egy csomó pénze lett. Most iszonyatos sebességgel akarja elbaszni. Őt is le tudnám ültetni ide...

És már itt is ülnek köröttünk a sötét kertben a fekete alakok, Zsombor kortársai, kisöcséim. „Láttam századunk legjobb elméit az őrület viharában..." Melyik beat csávó írta ezt annak idején? Gregory Corso? Vagy Allen Ginsberg? Ők az ötvenes évek Amerikájáról beszéltek. Én a hatvanas évek Magyarországában voltam beat lázadó... Ezek a sötét alakok meg térdig jártak a rendszerváltás hitekkel és galádságokkal átitatott, áldott mocskában, akkor voltak fiatalok, erősek, elégedetlenek... És most, ebben a zavaros, rossz ízektől zamatos békeidőben, mintha visszaálmodnák a kilencvenes évek elejét... Némán ülnek köröttünk. Mit tegyünk? Mit tegyünk?

Úgyhogy most ebben vagyok. Lehet, hogy lesz egy ilyen kanyar, hogy visszajön egy picit ez a zsizsegés. Aztán tudom, hogy mi lesz. Ha sikerül, és sokan lesznek meg minden, akkor ott fogom hagyni ezt is. Az önpusztító hajlam... nagyon erős valami. Az érzelmi intelligenciám zéró. Nem tudok megérteni, nem tudok tolerálni, nem lehet velem... Másnak a problémái... Nincsenek is ilyen barátaim, akik a problémáikat elmondanák. Volt, amelyik megpróbálta, azt kiröhögtem. Ha van bajod, akkor oldd meg, és kész! Közben meg sok embernek segítenék. Gyere, oldjuk meg! És nem értem, hogy miért nem akarja. Olyan jó benne maradni a posványban. Dagonyázni. Ilyeneket egyszerűn nem tudok felfogni, amikor azt mondják, hogy érzelmi kapcsolatra szükség van, tehát még a rossz is jobb, mint a semmi. Ezért élnek sokan rossz kapcsolatban. Mert, hogy mi lenne anélkül? Nem értem. Lehet, hogy színvak vagyok, és nem látok valamit. Nem tudom, hogyan lehet beleragadni valamibe, ami nem jó. *Alapvetően* nem jó. Persze, ezért nem nézem le őket. Önmagamat nézem le, de nagyon. Nagyon szeretnék megszabadulni ezektől az örökös váltásaimtól. Kurvára elegem van ebből a szempontból magamból. És nem is nagyon bírja már a családom ezt a tempót. A vér? Hát az van nálam. És ez apai ágon jön, nem anyain. A vége ennek a dolognak – és akkor megvan a kör – az mégis a putri lesz. Sokszor csináltam olyat, amit elvártak tőlem, de aztán mindig visszajöttem oda, ahol én vagyok én, utána megint visszalök valami... Így lökdös az élet... És ezt unom már. Olyan vagyok, mint egy narkós. Komolyan, mintha mindig visszaszoknék. Az Á-dúr visszavisz. Kezdjük újra. Kezdjük. A kezdés. Azt tudom, hogyha megáll az idő, akkor jó helyen vagy. A természet arra vár, hogy álljon, és szétporladjon. A

káoszba süllyedjen. Ez az akarata. És akkor jön az ember, azt gondolja, hogy efölött tud lenni egy pillanatra, és megpróbál valami rendet visszaraknia káoszba, és a rend az abból van, hogy beindítasz egy folyamatot. Tervezel, és akkor megépül a ház, boldogok vagy nem boldogok tőle, történetek születnek, jön az ács, nem jön az ács, módosítsunk, ne változtassunk – mindegy, megy, pörög a dolog, az ember kiszakad abból a lineár köréből, hogy nyolc óra meló, faszom, és akkor egyszer csak elkezd zsizsegni az egész. Mindig azt mondom, hogy a tervezés az egy történet. Szar részek is lesznek benne, mindegy, de benne lenni... Van, aki már az ötödik házát építi ezért, hogy akkor van valami... Mert milyen szomorú, mikor elmegy a festő...Bazd meg, üres lett a ház! Lehetett neki kávét vinni, jöttek a hülyék, azt mondta a segédmunkás, meg fütyültek... Ezért jó a szakmám. Nem az irányítás érdekel. Teljesen hiányzik belőlem az irigységnek a magja is. Pedig az kell ahhoz, hogy eljátsszak egy izé... egy *szerepet.* Nálam a projekt mindent szentesít. Vagyok én, van a megbízó és van a ház. Ez három különböző dolog. De a projekt – az meg fog valósulni, élni fog. Mindent alárendelek ennek. Mert benne vagy. Mint egy vitorlásverseny kellős közepén, amikor kitisztul minden a fejedből, tudod, hogy egy porfing vagy a semmiben, nem filozofálsz, benne vagy. Ott a hullám, ott a bója, ott az ellenfél, hadd szóljon. Mindegy, mit hagytál otthon, azt a bóját bevesszük. Van egy történet, benne vagy, részese vagy, pont. A pingpongmeccs ugyanez. Bepörögtél, érzed, hogy megy, megy, megy... A pingpongasztalhoz nem vihetsz be idegen sztorit, ha ott marad valami benned, elbaszol minden labdát. A sport ezért jó. Az életben már nehezebb megcsinálni, hogy a történetben mindig benne legyél. Ott baszódik el, amikor már nem érdekel. Akkor már nem tudsz benne lenni semmiben. Azok is jó történetek, amikor kinyílik egy emberi kapcsolat. Amikor elhangzik három őszinte mondat, amit az ember addig életben nem ejtett ki a száján. Akkor az már egy történet. Az már egy olyan nap, amire... Az már egy pont. Akkor már nem sodródsz. Csak amikor elveszíted az érdeklődésedet... Ezt utálom magamban... Hogy így sekélyessé válnak a sztorik. Mikor negyedjére hallod ugyanazt a mondatot, akkor elveszti a varázsát.

Úgyhogy tegyünk ide is egy pontot most.

Oké?

Pont.

A Bábel című kötet az Ünnepi Könyvhétre jelenik meg a Noran Libro Kiadónál